Høringsuttalelse – Forslag til regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen

Fra Svalbard Næringsforening

1. Innledning

Svalbard Næringsforening viser til Energidepartementets høring om regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen.

Næringsforeningen representerer et bredt spekter av virksomheter innen privat næringsvirksomhet på Svalbard. Våre medlemmer er avhengige av en stabil, sikker og økonomisk bærekraftig energiforsyning for å kunne opprettholde aktivitet, arbeidsplasser og investeringer i Longyearbyen.

Vi registrerer positivt at staten har tatt et tydelig ansvar for energiforsyningen etter avviklingen av kullkraftverket, og at det nå etableres et mer formalisert regelverk for sektoren. Samtidig mener vi at høringsforslaget i sin nåværende form ikke i tilstrekkelig grad reflekterer de særlige forholdene som gjelder for Longyearbyen, og at konsekvensene for lokalsamfunnet er for svakt belyst.

2. Overordnede merknader

Svalbard Næringsforening opplever at reguleringsforslaget er utviklet med begrenset lokal involvering. Dette har etter vår vurdering bidratt til at flere sentrale problemstillinger knyttet til driftssikkerhet, beredskap, kostnadsutvikling og fremtidige investeringer ikke er tilstrekkelig behandlet.

Longyearbyen skiller seg fra fastlandssamfunn gjennom sin geografiske beliggenhet, sitt begrensede kundegrunnlag og sin betydning for norsk tilstedeværelse i Arktis. Regelverket bør derfor utformes med utgangspunkt i lokale behov og forutsetninger, ikke som en forenklet tilpasning av løsninger utviklet for fastlandet.

Vi mener departementet bør gjennomføre en bred lokal dialogprosess før endelig forskrift fastsettes.

---

3. Forsyningssikkerhet og beredskap

Forsyningssikkerhet må være et hovedhensyn i den fremtidige reguleringen.

Erfaringene etter overgangen fra kull til diesel i 2023 viste hvor sårbart energisystemet kan være når reservekapasitet og robusthet ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Både næringsliv og innbyggere opplevde perioder med betydelig usikkerhet knyttet til drift, leveringssikkerhet og beredskap.

Sensitivity: Internal

Næringsforeningen savner tydelige krav til kvalitet og sikkerhet i energileveransene. Ambisjonsnivået bør være at Longyearbyen har et energisystem som gir høy grad av forutsigbarhet og pålitelighet, tilpasset de klimatiske og geografiske forholdene på Svalbard.

Forslaget omtaler også muligheten for tvangsutkobling og rasjonering. Dersom slike mekanismer skal inngå i regelverket, må kriterier og prioriteringer utvikles i samarbeid med lokale aktører. Det er avgjørende at samfunnskritiske funksjoner, arbeidsplasser og sentrale næringsaktører inngår i vurderingene.

Når det gjelder beredskapslagring av diesel, mener vi at både tre og seks måneders reservekapasitet kan vise seg utilstrekkelig i en alvorlig sikkerhets- eller forsyningskrise. Det bør foretas en bredere vurdering av hvordan energiforsyningen skal opprettholdes under langvarige ekstraordinære hendelser, og hvilken rolle Longyearbyen skal ha i en slik situasjon.

---

4. Tilrettelegging for fremtidige energiløsninger

Næringsforeningen støtter at det åpnes for at private og andre aktører kan etablere egen energiproduksjon, og at mindre anlegg ikke pålegges omfattende konsesjonskrav.

Samtidig mener vi at regelverket i større grad må stimulere til utvikling og integrering av fornybare energikilder. Dersom myndighetenes mål er å redusere avhengigheten av fossile energikilder, må det etableres mekanismer som gjør det attraktivt og praktisk mulig å investere i lokal energiproduksjon.

Vi savner derfor bestemmelser som sikrer at energi produsert fra lokale, fornybare kilder kan tas inn i det samlede energisystemet på en forutsigbar måte. Dette vil være i tråd med de føringene som tidligere er gitt om utviklingen av fremtidens energiløsninger på Svalbard.

Det er samtidig positivt at større private energianlegg foreslås integrert i den samlede beredskapsstrukturen. Dette kan styrke samfunnets samlede robusthet ved kriser og avbrudd.

---

5. Kostnader og økonomisk forutsigbarhet

For næringslivet er forutsigbare energikostnader avgjørende.

Longyearbyen har et begrenset antall abonnenter sammenlignet med fastlandet, og kostnadene ved investeringer og drift må derfor vurderes særskilt. Vi mener høringsforslaget i for liten grad beskriver hvordan nødvendige investeringer skal finansieres, og hvilke konsekvenser dette vil få for næringsliv og husholdninger.

Sensitivity: Internal

Det er etter vår vurdering ikke realistisk å legge til grunn at store investeringer i energiinfrastruktur fullt ut kan bæres av det lokale kundegrunnlaget. Uten tydelige rammer for statlig medvirkning eller andre finansieringsmodeller kan resultatet bli et kostnadsnivå som svekker både konkurransekraft, etableringsvilje og bosetting.

Vi støtter forslaget om å skille tariffene for strøm og varme, men mener det er behov for større klarhet om fremtidig prisutvikling.

Videre er vi skeptiske til en modell som åpner for omfattende bruk av effektledd. Under arktiske forhold vil energiforbruket nødvendigvis variere betydelig gjennom året, og slike prismekanismer kan få utilsiktede og urimelige utslag for både bedrifter og innbyggere.

---

6. Mangelfulle konsekvensutredninger

Et sentralt problem ved høringsforslaget er at de økonomiske og administrative konsekvensene for brukerne i liten grad er dokumentert.

Forslaget åpner blant annet for at abonnenter kan pålegges anleggsbidrag og andre kostnader knyttet til utbygging og vedlikehold av infrastrukturen. Samtidig mangler det konkrete analyser av hvordan dette vil påvirke ulike brukergrupper.

For næringslivet er det avgjørende at slike konsekvenser synliggjøres før nytt regelverk vedtas. Vi anbefaler derfor at departementet gjennomfører ytterligere utredninger og legger disse fram for offentlig vurdering.

---

7. Behov for videre lokal involvering

Svalbard Næringsforening mener at arbeidet med ny regulering vil bli vesentlig styrket gjennom en bred lokal prosess.

Vi oppfordrer departementet til å gjennomføre åpne møter og dialogarenaer i Longyearbyen med næringsliv, energibransje, private energiprodusenter, organisasjoner og innbyggere. En slik prosess vil gi et bedre beslutningsgrunnlag og bidra til større legitimitet rundt den endelige reguleringen.

På bakgrunn av de forholdene som er påpekt i dette høringssvaret, anbefaler vi at det foreliggende forslaget bearbeides videre før endelig forskrift fastsettes. Dersom endringene blir omfattende, bør et revidert forslag sendes på ny høring.

Svalbard Næringsforening
Longyearbyen, 26.6.26

Sensitivity: Internal